

INGA RÖKTA ABBORRAR

En mysig pusseldeckare

LOUISE BONTA

VÄLKOMMEN TILL

LILLARMSJÖ

© Louise Bonta 2019
KommunikationsNyckeln (KN), Bjurholm
Omslag illustration: © Evelina Lindqvist
Omslagsformgivning: 1:e TantOrange AB
Sättning: 1:e TantOrange AB, 2019
Tryck: ScandBook, Falun 2019
ISBN: 978-91-519-1594-4

Till min Mamma

FÖRORD

Omkring år 2000 före Kristi födelse kom de första jägarna och fiskarna på sina strövtåg från sydligare nejder upp till gränsen mellan Västerbotten och Ångermanland. De drog upp efter älvar, bäckar och sjösystem från kusten varav Hörnån och Lillarmsjön var ett. Växtligheten kom igång och olika djurarter började vandra in och bilda revir. Ungefär vid tiden för Kristi födelse grävdes fångstgropar för att fånga älgar och vildrenar. Fångstgroparna var i bruk ända in på 1700-talet, möjligen ända in på 1800-talet. 1864 blev det förbud att använda fångstgropar för att fånga djur ... men fångstgroparna finns kvar. Århundraden lades till århundraden tills den dagen då fiskare och jägare började odla marken och valde att bosatte sig för gott i Lillarmsjö omkring år 1672.

Denna lilla paradisby kallas numera av många för Gräddhyllan. Sommar-gäster väljer att köpa sina sommarhus där för att njuta av bad i sjön, av fisket i tjärnarna där ädelfisken vakar, av orrar som spelar tidiga majmorgnar på Lindqvists åker och av storspovens ödsliga och dystra toner i sommarlandskapet. Och där – tro det eller ej, där kan de mest gruvliga saker utspela sig.

(Idén till texten tagen ut *Lillarmsjöboken*)

håret har smetats fast i halva ansiktet. Vi måste täcka över honom med något, jag vill då inte se hans halvöppna ögon. Det känns som att han stirrar på oss. Jag går till båthuset och kollar, jag tror att det finns några presenningar där.”

Polisinspektör Carolin ”Ödlan” Savva ska göra sitt sista pass innan hon påbörjar sin sex veckor långa semester. Den varma midsommarhelgen hade varit extra stökig med snatterier, gängslagsmål, borttappade barn, bråk i hemmet och många dörrknackningar. Det hade blivit sena kvällar på Polishuset med färdigställande av rapporter. Polisinspektör Savva är en kunnig och noggrann inspektör och är alltid angelägen att göra ett bra jobb. Att vara ordningspolis under sommarmarknaden i Bjurholm första helgen i juli passade henne därför alldeles förträffligt. Tre dagar att bara strosa omkring, visa upp sig, umgås med allmänheten och dela ut information. Att låta ungarna titta på bältet runt midjan och låta dem känna på batongen och handfängslet var alltid uppiggande medan hon själv kunde hålla koll på eventuella slodder, överförfriskade människor och ett och annat litet bråk där någon ansåg sig ha blivit kränkt.

Polisinspektör Savva var tidigt ute, som vanligt, och njöt av att spankulera bland stånden längs Kyrkogatan som var avstängd just för de årliga Bjurholmsdagarna. Stånden var prydligt uppställda och man var i färd att öppna. Här fanns kläder, klockor, marknadsgodis, hemslöjd, blommor och nygräddat tunnbröd. I hopptornet stod ungarna på huvudet och gjorde kullerbyttor i rutschkanan. Dessutom kunde man pröva lyckan och vinna en friggebod genom att köpa lotter hos Lions. Men stånden med fiskeutrustning, dem var Carolin Savva speciellt intresserad av. Här kunde hon klämma och känna, böja och prova. På söndagskvällen redan var det tänkt att resan skulle gå mot Tärnafjällen, till byn Joesjö där familjen hade hyrt en stuga. Tre veckor med Anders och busungarna Andreas och Christer. Carolin såg fram emot lugnet, långa vandringar med settrarna Assar och Rebus, ingen tv, ingen wifi. Och ... hålla isär sönerna förstås så att de inte pucklade på varandra för mycket.

Hon väntade på att marknaden skulle vakna ordentligt. Solen sken genom bladverket, svaga skratt hördes, låg musik spelades – en underbar lugn morgon, snart skulle folk börja strömma in. Hon var kaffesugen och såg fram

emot en kopp och en färsk munk. Hon spanade in en bänk som stod i skuggan av ett par björkar intill kyrkmuren.

Doktor Jim Fjellner crawlade snabbt fram till bryggan och hävde sig upp. En uppfriskande morgontur gjorde gott efter den varma natten och han andades häftigt efter ansträngningen. Han sträckte ut sig och drog vållustigt in doften av den tjärade träbryggan. Den påminde honom om när han bodde hemma, hur han som lillpojke fick följa med pappan i båten när de tog upp fisknäten och hängde upp dem på stänger för att torka, när han sprang omkring och kastade stenar i vattnet, fick vatten i stövlarna, halkade, blötte ned sig och fick bannor.

Han satte sig upp. Att ta en lång simtur varje dag var en bra vana han hade skaffat sig sedan han fått turen att hyra stugan i Lillarmsjö. Han mådde så mycket bättre när han fick anstränga kroppen efter allt stillasittande. Hjärnan rensades från ältande och funderingar.

Byn verkar sova fortfarande, tänkte han och tittade runt. En fin liten sjö det här. Några skraddare rörde sig på ytan och letade efter bytesdjur för att med sin snabel suga ut innanmätet, ett par trollsländor flög omkring och spanade efter flugor och mygg, alldeles tyst runt omkring, inga stojande ungar, inga gräsklippare. Småabborrar simmade runt bryggans träpålar och letade gråsuggor och märlor.

En ledig dag. Vad skulle han hitta på för att skingra tankarna? En båt vore inte så dumt, kände han.

Men först kaffe, havregrynsgröt och en bok.

Polisinspektör Savva hade precis satt sig med kopp och munk och lagt båt-mössan bredvid sig på bänken när hon hörde anropet från ledningscentralen i hörsnäckan. Det kom 08.35. Det var knappt att knallarna hade hunnit dra upp blixtlåsen till stånden och packa upp sina varor.

”En manskropp har hittats i byn Lillarmsjö, cirka tolv kilometer från Bjurholm. Mannen har förmodligen drunknat”, sa rösten i telefonen. ”Kan du åka dit? Kör österut efter 92:an, sväng vänster mot Lillarmsjö och fortsätt cirka fem kilometer. Kvinnan som ringde heter Maja-Kajsa Salomonsson. Det var hon och hennes kusin som hittade kroppen. Håll utkik till vänster efter en grusväg som går ner till sjön, hon står där och vinkar när hon ser dig. Ambulans och distriktsläkare är på väg.”

”Okej.” Carolin suckade. ”Det var då själva fan. Jag gör det när jag har druckit upp kaffet”, muttrade hon. Carolin hade inte för vana att använda svordomar. Ibland behövdes dock en och annan svordom för att bättre ge uttryck för det hon kände. Där rök fiskegrejerna. Får ta det i morgon. Det kanske inte är så allvarligt med den där som är död.

Jim Fjellner satt i den blommiga trädgårdssoffan ute på altanen med fötterna på bordet, kaffemugg i handen, djupt försjunken i sin bok. Flugorna surrade runt gröten som var kvar i tallriken. Mobilen ringde. Klockan var 08.45.

”Det är SOS Alarm som ringer”, sa en kvinnoröst. ”Man har hittat en man som drunknat. Du har bakjour i helgen och dessutom bor du i Lillarm-sjö där man har hittat kroppen. Polis är ditkallad och är troligen på plats när du kommer. Du tar till vänster där det står Mellansjö på skylten, kör cirka tvåhundra meter och så svänger du ner efter Nilssons väg.”

Selma Salomonsson gick omkring i sitt kök och gnolade. Det skulle bli fest, 70-årsfest. Hon såg ut genom köksfönstret ner mot sjön. Till och med på det avståndet kunde hon på den blanka ytan se hur fiskarna ivrigt vakade efter insekter, om hon hittade glasögonen vill säga. Vilken underbar tid att fylla år på, mitt i sommaren. Det hade inte varit lika roligt att fylla år på vintern med kyla, mörker och snö.

Selma Salomonsson hade förberett festen i flera dagar, gnetat och till och med gjort en tipspromenad som skulle passa alla. Det brukade vara ett trevligt avbrott på hennes tillställningar. Första pris var en hemvävd trasmatta och andra pris ett par virkade pannlappar. Men då gällde det att alla frågorna var rätt besvarade, utslagsfrågan också. Hon fick oftast behålla priserna.

Hon fortsatte med gnolandet och lade sista handen på en smörgåstårta. Rökt lax, räkor, ägg och majonnäs, hennes favoritingredienser. Hon slickade av fingrarna, petade in en grå hårslinga som tittade fram under hucklet som hon knutit runt huvudet och lade upp tårtan på ett stort runt serveringsfat. Hon snurrade på fatet för att inspektera tårtan från alla håll. Så läcker! Selma var verkligen fena på att göra smörgåstårter.

När Carolin Savva svängde ner på Nilssons väg såg hon en person som vinkade. Något låg på marken under en presenning, två fötter stack fram, en med stövel, en utan. Förmodligen den döda kroppen tänkte hon när hon hade parkerat och gått ur bilen.

”Polisinspektör Carolin Savva”, sa hon och sträckte fram handen till den unga kvinnan som stod insvept i en fuktig badhandduk och huttrade. ”Är det du som är Maja-Kajsa Salomonsson?”

Maja-Kajsa stammade fram ett ja på inandningen.

”Jag har för mig att ni skulle vara två. Man sa på SOS Alarm var det var två kvinnor som hade hittat kroppen. Stämmer det?”

”Det var jag och min kusin Sofia Vännman som hittade kroppen. Men farmor fyller sjuttio år idag och Sofia gick hem för att hjälpa henne med festen. På SOS Alarm sa man åt mig att vänta.”

”Var hittade ni kroppen?”

”Vi såg båten ligga där borta.” Maja-Kajsa visade med handen mot Björnholmen som låg oskyldigt inbäddad i morgonsolen. ”Jag simmade dit för att kolla för vi tyckte det var konstigt med en båt i vassen just där. Båten var tom och jag bestämde mig för att ta den till vår brygga. Jag tog tag i repet och han följde med på släp för han satt fast. Men det var tungt, så Sofia hoppade i och tillsammans tog vi in både båt och kropp till stranden.”

Maja-Kajsa pekade på kroppen som låg på stranden.

”Och så drog ni båda honom upp hit då?”

”Ja, han var väldigt tung. Sofia tog armarna och jag tog benen. Hon ville inte se hans ansikte.”

Carolin tog fram sin anteckningsbok ur facket på byxan och skrev.

”Du kan vänta ett tag. Jag måste spärra av ordentligt här runt omkring, båten, bryggan och bastun eller vad det är.”

”Det är ett lusthus”, sa Maja-Kajsa.

”Aha. Du bara står här så länge och väntar medan jag spärrar av. Folk får inte komma för nära. Vi måste kunna jobba i lugn och ro innan folk börjar strömma hit. Förresten, kan du hålla i den här änden tror du, medan jag går runt? Det är lättare om man är två.”

Det skulle inte dröja länge förrän folk började undra vad som hänt denna lugna sommarmorgon när det stod en polisbil nere vid stranden. Snart skulle sjön framför bryggan och holmen vimla av båtar och folk trängas för att få en titt.

Carolin Savva tog fram en kamera ur handskfacket.

En man i trettioårsåldern kom farande på en bronsfärgad damcykel ner över åkern från motsatt håll. Han måste ha cyklat fort, tänkte Carolin, för hans mellanbruna kalufs stod nästan rakt upp. Den stora axelväska med klistermärken på locket dunsade till på ryggen när han tvärbromsade framför dem. Han hoppade vigt av cykeln. Carolin fick en bild av en smidig katt.

”Hejsan! Jim Fjellner heter jag. Distriktsläkare. Jag kom så fort jag kunde, jag var redan vaken när larmcentralen ringde. Jag bor bara där borta, inte långt alls”, sa han och pekade varifrån han kommit. ”Vi kanske ska hälsa.” Hans handslag var fast och starkt och Carolins hand försvann i hans.

Han såg sig omkring och sedan ned på presenningen.

”Jaha, det är här den drucknade mannen gömmer sig förstår jag.”

Han hämtade sin bruna läkarväska ur cykelkorgen och tog samtidigt upp en tröja, dammade av den och räckte över den till Maja-Kajsa som stod huttande bredvid.

”Här, du ser ut att frysa”, sa han.

Därefter ställde han sig på knä och plockade fram ett par blå latexhandskar. Han tittade frågande upp på Carolin. ”Jag har ett par till dig också.”

De lyfte försiktigt bort presenningen som skyldde Jons kropp.

Selma Salomonsson såg Sofia komma rusande nerifrån sjön, hon tog bron över Lillarmsjöbäcken i två steg, sprang uppför backen och fåktade med armarna. Badhandduken fladdrade bakom henne.

”Det har hänt en olycka!” gastade hon. ”Jon Nyberg har drunknat!” Sofia flämtade när hon snubblade upp på farstubron, hade svårt att andas. Hon böjde sig framåt, hostade, spott och snor droppade ner på golvet. ”Jag måste kräkas”, sa hon, höll för munnen med handuken och störtade in på toaletten.

Selma stod förstummad, tog tag i dörrposten. Jon Nyberg, drunknat? Omöjligt. Det var bara i förrgår de hade pratat om att han skulle dra upp några feta fina abborrar och röka och ta med till hennes födelsedagsfest. Han hade själv bett att få titta in till henne och då kommit med erbjudandet. Samtalet hade urartat något och hon hurvade till när hon tänkte på vad han hade hävt ur sig när han gick. Men mest på vad hon själv hade skrikit innan han slängt igen